

GREENPEACE

Magazine

WERELDWIJDE SUCCESSSEN

Herfst/winter
2025

In dit nummer

Activisten in Gdansk riepen in februari op tot snelle goedkeuring van het oceanenverdrag.

12 HET JAAR IN VOGELVLUCHT

Overwinningen die we in 2025 samen met u behaalden. Van een stop op olie- en gaswinning tot de wereldwijde bekrachtiging van het VN-Oceanenverdrag.

4 DE GEVAARLIJKE GASVAL
Hoe Europa afhankelijk werd van Russisch én Amerikaans gas.

8 GIF IN PLASTIC
Plastic recycelen klinkt duurzaam, maar zit vol giftige valkuilen.

11 ORGANISEREN IN TIJDEN VAN STRIJD
Greenpeace-campaigner Ana Rosa herinnert u aan onze macht, ook in de VS.

16 AFSCHIED ANDY PALMEN
Andy ziet een ‘crisis in de ziel’ maar vindt hoop in het besef van onze diepe verbondenheid met de aarde.

MARIEKE VELLEKOOP
Directeur Greenpeace Nederland
redactie@greenpeace.nl

Moed maakt verschil

Soms zie je moed. Niet luid of uitsloverig, maar mensen die rustig blijven staan terwijl de golven dichterbij komen. Zo voelde onze klimaatzaak. Mensen van Bonaire spraken in de rechtbank over hun eiland, hun kinderen en hun cultuur. Ze vertelden over koraal dat verbleekt, oogsten die mislukken, huizen die bij elke storm angstiger aanvoelen. Stoer, waardig, vasthoudend.

Waarom dit ons allemaal aangaat? Omdat Bonaire deel uitmaakt van het Koninkrijk der Nederlanden. Omdat rechtvaardig klimaatbeleid geen postcode kent. En omdat de rechtsstaat precies hiervoor bestaat: als de politiek met twee maten meet, kan de rechter afdwingen dat afspraken worden nagekomen en mensen worden beschermd. Deze zaak gaat dus niet alleen over één eiland, maar over wie wij samen willen zijn.

Op 28 januari 2026 volgt de uitspraak. Hoe die ook zal uitpakken: wij laten elkaar niet los. Als we winnen, blijven we er bovenop zitten tot de staat Bonaire daadwerkelijk beschermt. Als we verliezen, staan we weer op, met de feiten en onze bondgenoten aan onze zijde.

Dank aan iedereen die dit mogelijk maakt: de eisers, de Bonairiaanse gemeenschap en u, onze supporters. Jullie geven ons het uithoudingsvermogen en de moed om door te gaan. Voor Bonaire, voor Nederland en voor een groene, leefbare toekomst.

Bonaire ontving eind september voor het eerst de Rainbow Warrior.

Bonaire eist actie voordat het te laat is

Acht inwoners van Bonaire troffen op 7 en 8 oktober de Nederlandse staat in de rechtbank in Den Haag. Samen met Greenpeace Nederland eisen ze klimaatrechtvaardigheid. De overheid meet met twee maten en beschermt de kwetsbare bewoners van deze Nederlandse gemeente onvoldoende tegen de klimaatcrisis.

De ongelijkheid is al zichtbaar op het eiland, waar zeespiegelstijging, extreme hitte en koraalverlies de levenskwaliteit bedreigen. De eisers eisen dat de regering

haar verplichtingen nakomt door de CO₂-uitstoot snel naar nul te brengen én samen met de eilandbewoners beschermingsplannen op te stellen. ‘Klimaatverandering is voor ons geen dreiging van de toekomst... Zij is hier’, benadrukte eiser Onnie Emerenciana. ‘Zij ademt in onze nek, brandt op onze huid en dringt binnen in onze huizen. We eisen actie om ons thuis te beschermen voordat het te laat is.’

De rechtbank doet op 28 januari 2026 uitspraak.

WEGGEF-ACTIE

Een stedentrip combineren met een avontuurlijke tocht door de natuur? In ‘Mini Expedities in Europa’ staan 25 tips voor treinreizigers die op zoek zijn naar junglepadjes rond steden in Europa. We mogen 3 exemplaren verloten. Stuur een e-mail met uw adresgegevens naar redactie@greenpeace.nl om kans te maken!

20%

van Bonaire komt aan het einde van deze eeuw permanent onder water te staan in het meest pessimistische klimaatscenario uit het VU-onderzoek (2022) i.o.v. Greenpeace.

KIJK TERUG

Van klimaatcrisis naar klimaat-rechtvaardigheid

Wat een krachtige bijeenkomst was het in Pakhuis de Zwijger in Amsterdam! Samen met de moedige eisers uit Bonaire en diverse experts praatten we een dag na de zittingen na over hun historische klimaatzaak. Het was een indringende discussie over de ongelijke bescherming binnen het Koninkrijk der Nederlanden en een roep om échte klimaatrechtvaardigheid.

Geef NIKS met de feestdagen.

Er zijn al genoeg spullen. Wat geef je dan nog op een verjaardag, met Sinterklaas of tijdens de feestdagen? De enige logische keuze is: NIKS. NIKS is een donatie aan Greenpeace in de vorm van een pasje van groeipapier. Door te kiezen voor NIKS maak je goede sier én steun je de strijd voor een schonere aarde. act.gp/niks

© Alvaro Lagos / Greenpeace

Ruim 70 activisten uit 17 landen blokkeerden begin oktober met Greenpeace-schip *Witness* 29 uur lang de lng-terminal in Zeebrugge.

De gevaarlijke gasval

De Europese Unie steunt Oekraïne en wil zich losmaken van Poetins gas, maar vult toch de Russische oorlogskas. De enige uitweg? Een radicale sprong naar een fossielvrije toekomst.

DOOR **FEDDE WIERSMA**

Met vreedzame blokkades op zee, rechtszaken tegen overheden en creatieve campagnes dwongen we samen met u historische doorbraken af voor een fossielvrije toekomst, een Fossil Free Future.

Toch is de strijd nog niet gewonnen. Terwijl Europa zich probeert los te maken van Poetin, raakt het steeds dieper verstrikt in de afhankelijkheid van vloeibaar gemaakt aardgas (lng) uit de Verenigde Staten. Dit stelt Greenpeace België vast in het onderzoek ‘The LNG Trap’ dat begin oktober werd gepubliceerd.

De EU importeerde in de eerste helft van 2025, zo becijferden de onderzoekers, maar liefst 67% meer Russisch lng dan in dezelfde periode vóór de invasie van Oekraïne. Tegelijkertijd explodeerde de import uit de VS, met een ruime verdubbeling in slechts drie jaar tijd. Door haar afhankelijkheid van gaspijpleidingen

te verruilen voor lng-tankers, belandt de EU in een gevaarlijke gasval. En dat brengt grote risico’s met zich mee voor het klimaat, onze gezondheid en Europa’s veiligheid.

‘De Europese Unie wilde ontsnappen aan de grillen van één leverancier,’ licht campagneleider Lisa Göldner het onderzoek toe. ‘Maar we zijn nu afhankelijk van zowel Rusland als de Verenigde Staten. Daarmee ondergraaft de EU niet alleen de belofte van een schone en duurzame toekomst, maar ook haar soevereiniteit en onze veiligheid.’

DE GELDSTROOM NAAR MOSKOU

Op basis van Eurostat-data en de Ukraine Support Tracker van het Kiel Institute berekende Greenpeace België dat de vier belangrijkste Russische lng-importeurs Frankrijk, Spanje, België

99 Het gaat om geld waarmee Rusland duizenden tanks kan kopen.

en Nederland tussen 2022 en juni 2025 samen € 34,3 miljard uitgaven aan Russisch lng. Dat is veel meer dan de € 21,2 miljard die zij in dezelfde periode aan bilaterale financiële steun aan Oekraïne hebben uitgegeven.

De haven van Zeebrugge aan de Belgische Noordzeekust speelt een sleutelrol in de Europese gasverslaving en is sinds het begin van de oorlog de grootste EU-importhub voor Russisch lng geworden. Daarom kwam Greenpeace België begin oktober met kajaks, rubberboten en de *Witness* in actie bij de Zeebrugse gasterminal van Fluxys. In Zeebrugge komt ongeveer een kwart van alle Russische lng-leveringen aan de EU binnen, grotendeels via Europese bedrijven als TotalEnergies en Shell.

Deze bedrijven hebben nog steeds contracten met het Russische Yamal LNG, dat tussen 2022 en 2024 de Russische staatskas spekte met naar schatting 9,5 miljard dollar aan winstbelasting. Daarvan kan zo’n 6,4 miljard dollar toegeschreven worden aan grote Europese olie- en gasbedrijven. Geld waarmee Rusland honderdduizenden drones, duizenden tanks of miljoenen artilleriegranaten kan kopen.

Hoewel de EU in haar 19e sanctiepakket uiteindelijk heeft ingestemd met het beëindigen van de invoer van Russisch LNG tegen eind 2026, blijft het risico groot dat het Russische gas gewoon wordt vervangen door Amerikaans gas.

DE SCHADUWZIJDEN VAN AMERIKAANS LNG

De langlopende contracten met Amerikaanse gasproducenten, waarmee de EU haar afhankelijkheid van Rusland wil verminderen, zijn desastreus voor het klimaat en het milieu. Amerikaans lng is afkomstig van zeer vervuilende schaliegasprojecten – het soort gaswinning dat we in Nederland met succes tegen wisten te houden. Toch is uitgerekend Nederland de grootste importeur van dit lng, blijkt uit de Greenpeace-analyse. Dankzij de Europese contracten kan de VS zijn schaliegas-infrastructuur 15 tot 20 jaar lang verder uitbreiden. Bovendien wordt de EU zo nóg afhankelijker van de grillen van een onvoorspelbare president Donald Trump.

Lisa beaamt dat dit een gevaarlijke koers is: ‘Deze nieuwe afhankelijkheid is geopolitiek riskant en desastreus voor het klimaat. De fossiele gaslobby presenteert lng als een

“schone” brandstof, maar dat is een mythe. Schaliegaswinning veroorzaakt methaanlekken en een enorme vervuiling. En het transport van lng kost zo veel energie dat het klimaateffect vaak nog groter is dan dat van steenkool.’

De gevolgen voor de volksgezondheid in de VS zijn tastbaar. Bestaande lng-terminals veroorzaken daar jaarlijks zestig voortijdige sterfgevallen, zo schatten Greenpeace VS en de Amerikaanse milieuorganisatie Sierra Club. Als alle geplande uitbreidingen doorgaan, verdubbelt dat aantal.

Ook het Internationaal Energieagentschap(IEA) stelde in zijn ‘Net Zero by 2050’-scenario dat nieuwe investeringen in olie- en gasvelden uit den boze zijn als we de opwarming van de aarde willen beperken tot 1,5 graad. Elke uitbreiding van lng-capaciteit maakt die doelen moeilijker te halen. En in het rapport ‘Explosive Truths’ wees Greenpeace Duitsland al eerder op de veiligheidsrisico’s: lng-installaties leveren explosiegevaar op en de kans op een ramp is vaak groter dan officiële inschattingen doen vermoeden.

STRIJD SAMEN VOEREN

De gevaarlijke gasval raakt burgers direct via de dreiging voor de veiligheid, het verlies van soevereiniteit en een onzekere toekomst door de klimaatimpact. Elke euro die naar fossiele brandstoffen gaat, is een euro minder voor betaalbare, schone energie en Europese banen in wind- en zonneparken.

Lisa is overtuigd: ‘De enige echte weg naar veiligheid en soevereiniteit is die naar schone energie. Dat betekent: de gaskraan geleidelijk dichtdraaien met een helder afbouwpad, geen nieuwe fossiele projecten meer toestaan en de overgang naar hernieuwbare energie versnellen. Dat is een strijd om vrede, om vrijheid en om een leefbare toekomst. Het is een strijd die we samen moeten voeren.’ Eerdere doorbraken bewijzen dat verandering mogelijk is. Shell trok zich onder druk van Greenpeace-supporters zoals u terug uit het Noordpoolgebied, Denemarken schrapte nieuwe olie- en gasvergunningen en het Verenigd Koninkrijk stopte als eerste G7-land met het verbranden van kolen. Aanhoudende druk en brede steun maakten het verschil. Zo kunnen we volgens Lisa ook ontsnappen uit de gasval. ‘Europa moet kiezen voor hernieuwbare energie en een echt fossielvrije toekomst.’ ■

Inheemse vrouwenmars

Wereldwijd komt Greenpeace met Inheemse groepen in actie voor de bescherming van bossen en ons klimaat. In augustus liepen we mee in de vierde Inheemse Vrouwenmars en bepleitten samen een Inheemse Vrouwenhuis in de Amazone.

© Scarlett Ramos / TAG / Greenpeace

© Greenpeace / Junior D. Kannah

Beste bosbeschermers in DR Congo

Greenpeace Africa trok met lokale en Inheemse gemeenschappen van Lokolama, Penzélé en Mbandaka het Congobekken in, om te leren hoe zij het bos beschermen en hun duurzame oplossingen in kaart te brengen.

© Jurnasyanto Sukarno / Greenpeace

Verzet in West-Papoea

Onder een waardevolle Merbau-boom laten de Knasaimos-Tehit weten waarom ze zich al sinds 2000 verzetten tegen verwoestende houtkap- en palmoliebedrijven. Vorig jaar behaalden zij een klinkende overwinning: erkenning van hun gewoonterecht over bijna 10.000 hectare regenwoud.

© Kevin McElvaney / Greenpeace

Textiel- en plasticafval op de Dandora-stortplaats in Nairobi, omringd door maraboes.

Plasticafval overspoelt letterlijk elke hoek van de aarde. Miljoenen tonnen plastic die ook nog eens vol zitten met schadelijke chemicaliën. Juist dat is volgens professor Bethanie Carney Almroth een belangrijk obstakel voor veilige recycling.

DOOR **NELLIE WERNER**

Teleurstelling overheerste in eerste instantie, ongetwijfeld ook bij u, toen half augustus bekend werd dat de laatste onderhandelingsronde over het VN-Plasticverdrag in Genève mislukt was. Maar, zo benadrukt Greenpeace, géén verdrag is echt beter dan het slappe aftreksel dat aan het eind van de conferentie op tafel lag. Het goede nieuws is dan ook volgens de VN dat bijna alle landen willen blijven praten over een oplossing voor de plasticcrisis.

Dat móet ook. Miljoenen mensen wereldwijd eisen een ambitieus verdrag en maar liefst 95 landen ondersteunden die eis vooraf in een ministeriële verklaring. Ook de ruim 400 organisaties die in Genève aanwezig waren pleitten daarvoor, net zoals afvalverzamelaars, kunstenaars én niet te vergeten de meer dan 400 wetenschappers van de Scientists’

DR. BETHANIE CARNEY ALMROTH

Hoogleraar/onderzoeker Universiteit van Gothenburg, gespecialiseerd in ecotoxicologie en zoöfysiologie

Coalition for an Ambitious Plastic Treaty.

16.000 CHEMICALIËN

Greenpeace Magazine sprak een van deze wetenschappers, professor Bethanie Carney Almroth van de Universiteit van Gothenburg. We vroegen hoe het volgens haar zo ver heeft kunnen komen én informeerden naar haar

onderzoeksproject ‘Weeding out the Toxins’. ‘Samen met International Pollution Elimination Network en Environment for Development doe ik onderzoek naar giftige stoffen in plastic. Plasticrecycling wordt namelijk vaak gepresenteerd als een oplossing voor plasticvervuiling. Maar echt veilig recycelen is complex. En dat heeft alles te maken met de schadelijke chemicaliën in plasticproducten.’

Carney Almroth vertelt dat bij de productie van plastic zo’n 16.000 chemicaliën worden gebruikt. ‘Daarvan zijn er meer dan 4.000 bewezen gevaarlijk en van andere weten we onvoldoende.’ Bovendien kan het plastic onbedoeld verder vervuild raken, bijvoorbeeld doordat de chemicaliën erin met elkaar reageren of doordat het plastic giftige stoffen absorbeert die erin verpakt zijn. Zo vonden Carney Almroth en haar

team pesticiden en medicijnen in het plasticafval dat ze onderzochten.

‘We verzamelden plasticafval uit kleine recyclingcentra in dertien landen in Zuid-Amerika, Afrika, Zuidoost-Azië en Oost-Europa. Terug in Zweden analyseerden we het plastic en troffen we giftige additieven aan zoals ftalaten (weekmakers), broomhoudende vlamvertragers en bisfenolen. We kijken in hoeverre die chemicaliën vrijkomen uit het plastic en wat deze vervuiling doet met het milieu.’

BEWIJSMATERIAAL LEVEREN

De professor wil met haar project de productie en het gebruik van giftig, niet-recyclebaar plastic sterk verminderen. Ze wil bewijsmateriaal leveren dat beleidsmakers helpt een niet-giftige, circulaire economie te realiseren. ‘Er is slechts regelgeving voor minder dan 1% van alle plasticchemicaliën. En nergens ter wereld bestaat beleid dat transparante verslaglegging eist over de stoffen die in het plastic zitten, gedurende de hele productieketen.’ Zolang we niet weten welke chemicaliën in plastic verwerkt zijn, kunnen recyclebedrijven dat plastic ook niet buiten het recycleproces houden.

‘De verantwoordelijkheid van producenten moet vergroot worden’, zegt Carney Almroth. Ze benadrukt dat geld niet de belangrijkste drijfveer mag zijn. ‘We moeten onze planeet en ecosystemen beschermen.’ Daarom benoemt Carney Almroth in haar onderzoeken ook de economische gevolgen van chemicaliën

in plastic. ‘We onderzochten bijvoorbeeld jonge Nijltilapia – wereldwijd een van de belangrijkste kweekvissoorten – en vonden negatieve gezondheidseffecten doordat ze microplastics binnenkregen. Dat heeft niet alleen consequenties voor de vissen zelf, maar ook voor de gezondheid van consumenten en voor de toekomst van deze kweekvisindustrie.’

‘Ons onderzoek laat opnieuw zien dat vergaande veranderingen nodig zijn om de plasticcrisis op te lossen. We moeten minder plastic gebruiken, zoveel mogelijk hergebruiken en navullen. Waar plastic gerecycled kan worden, moet dat in gesloten systemen gedaan worden, zoals nu bij voedselveilige PET-flessen gebeurt.’ In de praktijk bevinden plasticverbrandingsinstallaties zich niet toevallig vaak in lage- en middeninkomenslanden, waar ze de gezondheid van omwonenden bedreigen. ‘Maar het belangrijkste is dat we afstappen van het huidige systeem van massaproductie van plastic’, benadrukt Carney Almroth.

OLIELOBBYISTEN ONDERMIJNEN VERDRAG

En dat is precies wat het recordaantal van 234 lobbyisten van de olie-industrie in Genève wilden voorkomen. Plastic is immers hun nieuwe verdienmodel, nu fossiele brandstoffen wereldwijd ter discussie staan. In het Greenpeace-rapport ‘Plastics, Profits and Power’ onthulden we hoe bedrijven als ExxonMobil, Shell, Dow, BASF en INEOS een sterk plasticverdrag effectief

© Juan Pablo Eijo / Greenpeace

Afvalbeheer en recycling in Bogotá.

ondermijnen. Carney Almroth legt uit hoe hun lobbyisten te werk gaan: ‘Ze zaaien twijfel, laten eigen rapporten opstellen, betalen nep-experts, vallen onze peer-reviewed studies aan en proberen wetenschappers in diskrediet te brengen. Een van de meest omstreden punten tijdens de onderhandelingen was hun poging om het verdrag te beperken tot een soort vrijblijvend afvalbeheer.’

Onderzoeken van wetenschappers als Carney Almroth hebben zeker zin, net zoals hun aanwezigheid bij de onderhandelingen over het VN-plasticverdrag. ‘Het wetenschappelijk bewijs voor hoe plastic de systemen van de aarde verstoort en ontregelt is alleen maar sterker geworden. Ook investeerders beginnen plastic als een risicovolle markt te zien, vanwege de oplopende kosten en rechtszaken. Ik hoop dat er nu echt iets gaat veranderen. Daarom doe ik dit onderzoek. Maar als het gaat om actie, hebben we organisaties als Greenpeace nodig!’

WE GAAN DOOR!

Natuurlijk gaat Greenpeace door, samen met u en talloze andere bondgenoten. We willen dat de plasticproductie met minstens 75% is afgenomen in 2040. We eisen dat de invloed van industriellobbyisten aan banden gelegd wordt en dat er juist meer ruimte komt voor de stem van onafhankelijke wetenschappers én voor de gemeenschappen die het meest getroffen worden door de plasticvervuiling. ■

‘Het minste wat ik kan doen voor een leefbare toekomst’

Van jongs af aan voelt Stephanie (53) uit Haarlem een sterke band met de natuur, de zee en het strand. Als kind kreeg ze te maken met een chronische ziekte, wat haar inspireert om voluit te leven. Ze komt veel buiten en de veranderingen die ze ziet in de natuur verwerkt ze door te schrijven en te tekenen. 'Ik zie nu al in november de bomen in bloei staan en bladeren vallen het hele jaar door', vertelt ze. 'Dat maakt me bezorgd over de staat van het klimaat.'

De acties van Greenpeace in de jaren 80 maakten al diepe indruk. 'Ik was zo dankbaar dat iemand iets deed, omdat ik dat zelf niet kon.' Het is daarom een logische keuze om haar nalatenschap te schenken aan een doel dat zorgt voor de toekomst. 'Omdat ik geen kinderen heb', legt Stephanie uit, 'is dat het minste wat ik kan doen voor een leefbare toekomst.'

Een leefbare wereld nalaten

Stephanie heeft haar keuze gemaakt en Greenpeace in haar testament opgenomen. Wilt u ook een leefbare wereld nalaten? Als u overweegt op deze manier een verschil te maken, helpen wij u graag met uw vragen.

U kunt de QR-code scannen of de antwoordkaart die is meegestuurd met dit magazine invullen en terugsturen.

Twée groenvleugelara's vliegen over de valleien van de Serra do Aracá, Brazilië.

Goed nieuws voor de Amazone

Goed nieuws uit Brazilië! Nadat de invloedrijke sojablobby het Amazone-Sojamoratorium had laten opschorten, draaide het Federale Hof dat besluit eind augustus terug. Het moratorium, dat al bijna twintig jaar voorkomt dat miljoenen hectare regenwoud worden opgeofferd voor sojaplantages, is daarmee voorlopig gered.

Cristiane Mazzetti van Greenpeace Brazilië is opgelucht. Maar ze benadrukt dat de strijd nog niet voorbij is. Abiove, de organisatie van grote sojaboeren, is in beroep gegaan. Het moratorium blijft onder druk staan tot de Braziliaanse mededingingsautoriteit CADE een definitieve beslissing neemt die de uitspraak van het Federale Hof bevestigt. Als het moratorium sneuvelt, waarschuwt Mazzetti, kan de soja-industrie het regenwoud opnieuw naar een kantelpunt duwen.

Organiseren in tijden van strijd

Zach Norris, voormalig klimaatcampagnedirecteur

bij Greenpeace, en ik stonden vorig jaar zij aan zij met de Inheemse gemeenschap Apache Stronghold. Deze dappere mensen vechten om de heilige plek Oak Flat te beschermen tegen mijnbouw гигant Resolution Copper. Oak Flat staat voor de strijd tegen onrecht en wreedheid. Voor verzet tegen het inpikken van Inheems land en de verwoesting van het milieu, en voor religieuze vrijheid.

Dit gevecht is direct verbonden met de strijd voor menselijkheid waar we middenin zitten. Waarin bedrijven en winst altijd voorgaan, en migranten, daklozen, zwarte, arme en Inheemse mensen als inwisselbaar worden beschouwd. De beweging om Oak Flat te redden bestaat uit een brede coalitie van Apache en Inheemse leiders, mensen van alle religies, immigranten, overlevenden van Japanse interneringskampen in de VS, milieuactivisten en vele anderen. Samen roepen we op tot bescherming van het waardevolste dat we hebben: de aarde, onze vrijheid en onze menselijkheid.

De ervaring bij Oak Flat maakte voor mij duidelijk dat rechtvaardigheid nooit losstaat van de bescherming van de aarde en onze gemeenschappen. En juist daarom voelen de afgelopen maanden in de Verenigde Staten zo hartverscheurend. Nooit, écht nooit, dacht ik dat ik dit soort tijden zou meemaken.

De Amerikaanse overheid toont geen enkel geweten. Duizenden gezinnen worden dagelijks opgejaagd door de immigratiedienst ICE (Immigration and Customs Enforcement). Met traangas, rubberkogels en zelfs tanks probeert de overheid migrantengemeenschappen

te intimideren en uit elkaar te drijven. Sinds 1 oktober beschikt ICE bovendien over het grootste budget in haar geschiedenis. Het resultaat: ouders die bij het schoolhek worden geterroriseerd, mensen die hun huis niet meer durven verlaten. Als je een inval meemaakt, voelt het alsof je een gasmasker en een schild nodig hebt.

Rechtse retoriek richt zich vaak op één groep migranten. De zogenaamde zondebokken die banen zouden stelen van witte Amerikanen. Maar de realiteit is veel breder. Ook Ethiopische, Haïtiaanse en andere zwarte migranten zijn doelwit. Sterker nog, zelfs niet-zwarte migranten zijn niet veilig. Denk aan de grote inval begin september bij een autofabriek van Hyundai in Georgia, waar honderden Aziatische migranten werden opgepakt. Zulke voorbeelden laten zien dat dit geen losstaand beleid is, maar een systematische aanval op onze gemeenschappelijke menselijkheid en op iedereen die als 'de ander' wordt gezien.

Juist daarom is dit hét moment om onze liefde voor elkaar onvermoeibaar te laten zien. We mogen onze verbeelding niet laten gijzelen door de angsten en fantasieën van onze onderdrukkers. Onze verbeeldingskracht is eindeloos. En het belangrijkste is: wij hebben macht. Onze liefde is sterker dan al het negatieve gebral dat ons probeert te breken. De strijd van onze voorouders heeft de weg voor ons geplaveid. Wij staan op de schouders van de mensen die in onmogelijke situaties toch een uitweg vonden. Laten we niet terugdeinzen voor deze strijd tegen het fascisme. De komende zeven generaties rekenen erop dat wij sterk zijn en deze storm doorstaan.

Wij zijn een mooie en stralende toekomst waard. ■

Illustratie: Jeen Berting

” Dit is hét moment om onze liefde voor elkaar onvermoeibaar te laten zien.

HET JAAR IN VOGELVLUCHT

In 2025 laten we opnieuw samen met u zien dat verandering mogelijk is. Van historische juridische overwinningen tot concrete beschermingsmaatregelen: **dit zijn onze successen die de aarde én haar bewoners vooruit helpen.**

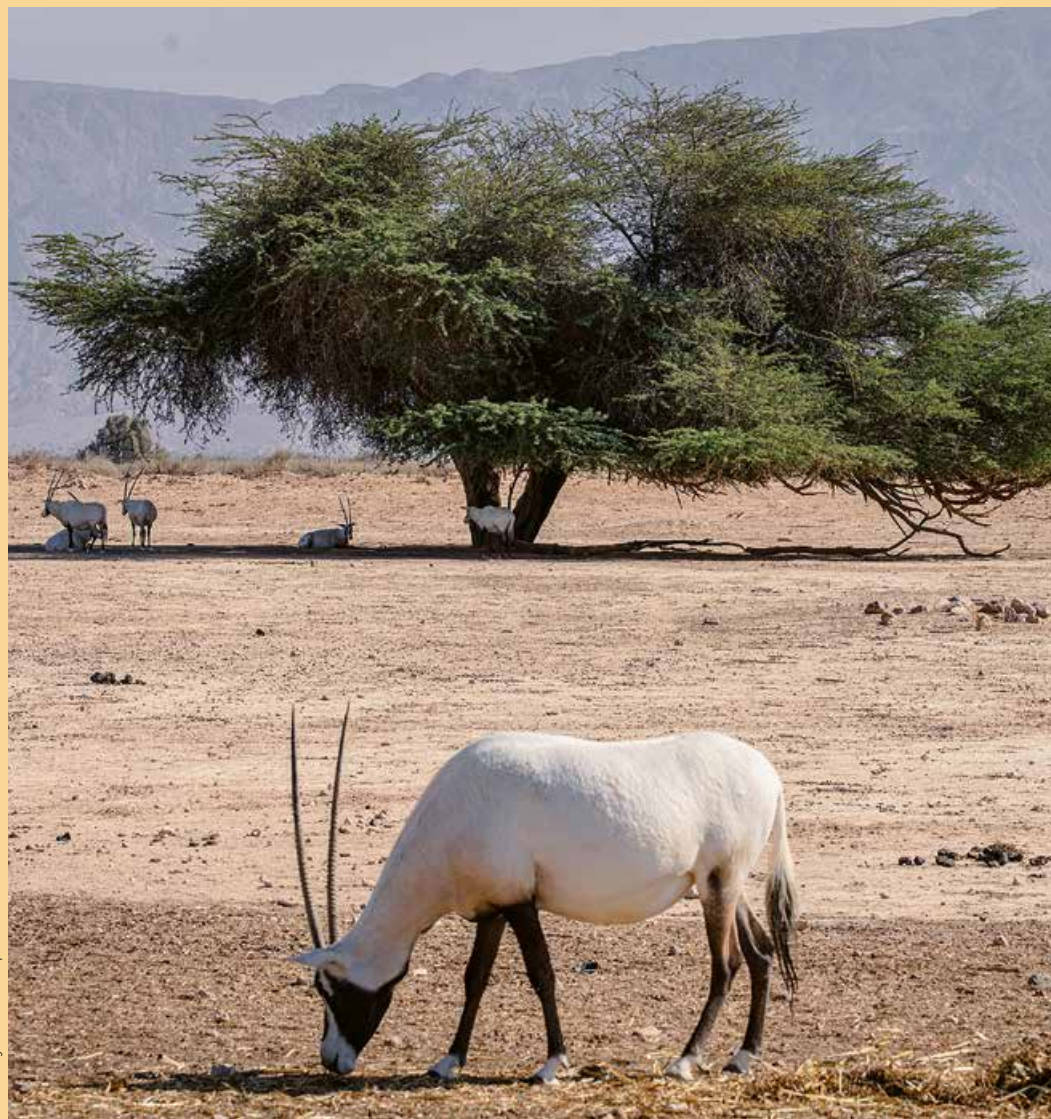
DOOR ZINZI VAN DER AAR

KLIMAAT

- ✓ **Het EFTA-Hof (het kleinere zusje van het Europees Hof van Justitie voor niet-EU-landen) geeft Greenpeace gelijk:** staten moeten bij vergunningen voor nieuwe olie- en gaswinningsprojecten ook de indirecte uitstoot meetellen. Daarmee wordt de meegetelde uitstoot gigantisch veel groter: alle CO₂ die ontstaat tijdens het gebruik van de olie en het gas.

DIT STOPTEN WE:

- ✗ **Fossiele reclame** in het openbaar vervoer in West-Zweden.
- ✗ **Olie- en gaswinning** in de Noordzeevelden Rosebank en Jackdaw.
- ✗ **Uitbreiding van een vergunning voor olie- en gasboringen** in de Israëlische Aravavallei (foto).
- ✗ **Een SLAPP-rechtszaak tegen Greenpeace** door gasbedrijf Romgaz in Roemenië.
- ✗ **Olie- en gaswinning** uit drie nieuwe velden in de Noordzee bij Noorwegen.
- ✗ **De milieuvergunning voor uitbreiding van schaliegaswinning** in Sarkad, Hongarije.

© Elad Aybes / Greenpeace

PLASTIC

- ✓ **We zetten alles op alles voor een sterk VN-plasticverdrag** in augustus. Hoewel de uitkomst – geen verdrag – zeer teleurstellend is, wisten we een slap aftreksel te voorkomen. Zo blijft de deur naar een sterker verdrag open.
- ✓ **Na vijf jaar actievoeren** mag in Thailand géén hard plasticafval meer ingevoerd worden.
- ✓ **Maleisië verbiedt het gebruik van plastic wegwerpzakken in natuurgebieden en parken**, na de publicatie van een Greenpeace-rapport met beleidsaanbevelingen.
- ✓ **Een internationaal team van Greenpeace-activisten liet zich van een brug in Schotland zakken** om een tanker vol Amerikaans schaliegas te blokkeren. De tanker was onderweg naar INEOS, de grootste Britse plasticproducent, die zich verzet tegen een wereldwijd plasticverdrag.

© Marie Jacquemin / Greenpeace

© Marie Jacquemin / Greenpeace

© Luca Marino / Greenpeace

© Greenpeace / Marie Jacquemin

© Trixie Guerrero / Break Free From Plastics

LUCHTVAART

- ✓ **Eindhoven Airport besluit privé-vluchten te verbieden** vanaf 2026.
- ✓ **De natuurvergunning van Schiphol is ongeldig verklaard**, waardoor de luchthaven moet krimpen.

© Kevin McElvaney / Greenpeace

© Stephanie Keith / Greenpeace

© Marten van Dijk / Greenpeace

© Philip Reynaers / Greenpeace

NATUUR

- ✓ **In januari stelde de rechter Greenpeace in het gelijk in de stikstofzaak.** De rechtbank wees de overheid op haar verantwoordelijkheid: de stikstofaanpak schiet tekort en dat moet en kan anders. Fantastisch nieuws voor de natuur en daarmee voor ons allemaal. Want gezonde natuur is essentieel voor zuivere lucht, schoon drinkwater, voedselzekerheid én de strijd tegen klimaatverandering.
- ✓ **We brachten de Amazone naar Europa** met gigantische AMAZONIA-letters die door de grote steden reisden. Samen met Inheemse leiders

riepen we met krachtige emotionele boodschappen en videoprojecties op tot dringende bosbescherming in de aanloop naar de dertigste klimaatop in Brazilië.

- ✓ **De Argentijnse overheid en twee oliemaatschappijen** moeten de vervuiling door olieboringen in Nationaal Park Calilegua, een van de meest biodiverse plekken van het land, vóór 2030 volledig opruimen.
- ✓ **Banco do Brasil neemt de eisen van Greenpeace voor het verstrekken van kredieten over.** De bank gaat strengere regels hanteren om te voorkomen dat dit geld wordt gebruikt voor ontbossing en andere milieuovertredingen.

- ✓ **Na een Greenpeace-campagne** belooft Coles dat het eind 2025 niet meer aan ontbossing zal bijdragen. Het is de nieuwste supermarktketen in Australië die deze belofte heeft ondertekend, na Woolworths, Aldi en McDonalds.
- ✓ **We dumpten een berg nepmest** bij het 'Charging Bull'-beeld op Wall Street. Dit uit protest tegen de New Yorkse beursnotering van 's werelds grootste vleesbedrijf, het Braziliaanse JBS. Hierdoor is de kans groot dat publieke fondsen, waaronder pensioenen, de groei financieren van een bedrijf dat in verband wordt gebracht met illegale ontbossing, enorme methaanuitstoot, slavernij en corruptie.

OCEANEN

- ✓ **Meer dan 60 landen hebben het VN-Oceanenverdrag bekrachtigd.** Dat betekent dat dit historische verdrag voor oceanenbescherming vanaf 17 januari 2026 als internationaal recht geldt.
- ✓ **40 landen zeggen 'nee' tegen diepzeemijnbouw.** Zij roepen gezamenlijk op tot een (tijdelijk) verbod.
- ✓ **In het Verenigd Koninkrijk stopten we de boomkorvisserij,** een destructieve vorm van visserij met sleepnetten, in 41 beschermde natuurgebieden!
- ✓ **Tijdens een actie van de Rainbow Warrior** tegen destructieve visserij onderschepte de bemanning meer dan 20 kilometer aan vislijn vol haken. En het is hen gelukt om 9 haaien te bevrijden!

© David Mirzoeff / Greenpeace

© Paul Hilton / Greenpeace

© Greenpeace / Rafał Wojczal

© Gustavo Graf / Greenpeace

Een groep orka's zwemt in de Kvaløya-baai bij Tromsø in Noorwegen.

Andy Palmen stopt eind 2025 als directeur van Greenpeace Nederland. In dit afscheidsartikel deelt hij zijn visie op de ecologische crisis: we vergeten vaak hoe diep we verbonden zijn met de natuur. Sterker nog, mensen *zijn* natuur.

DOOR ANDY PALMEN

Ruim tien jaar heb ik voor Greenpeace gewerkt, waarvan de laatste vijf als directeur. Nu sta ik op het punt de deur achter me dicht te trekken. Het waren intense en onvergetelijke jaren met mooie successen. Toch heb ik het meest geleerd van de momenten van tegenslag. Zo besef ik nu dat we een radicale verschuiving in ons bewustzijn nodig hebben.

De Amerikaanse politicoloog Lynton Caldwell noemde de ecologische crisis

in de jaren 70 al een 'uitdrukking van een crisis in de ziel'. Nu is zijn visie actueler dan ooit. Bossen branden, dier- en plantensoorten sterven uit, koraalriffen verdwijnen. De noodkreet van eilandbewoners die de golven zien oprukken wordt luider, maar politici en grote delen van de samenleving houden zich doof. Hoe kan dat?

BIOLOGISCHE VERBONDENHEID

Het antwoord is dat mensen zich vaak verheven voelen boven de natuur. We

spreken over 'mens en natuur' alsof we gescheiden entiteiten zijn, en menen het recht te hebben de natuur te beheersen en te vervuilen. Terwijl we diep van binnen weten dat we natuur zijn.

We delen ons DNA met elk levend wezen, van een chimpansee tot een banaan. Ons lichaam reageert op seizoenen, onze biologische klok op de draaiing van de aarde. Toch gedragen we ons als wezens die losgekoppeld zijn van de natuur, vreemden in onze eigen leefomgeving.

ANDY PALMEN

Directeur
Greenpeace Nederland

NIET ZO UNIEK

We beschouwen onszelf als uniek door onze taal, technologie en ons bewustzijn, maar de wetenschap leert ons iets anders. Inderdaad, mensen zijn reuzeknap maar we zijn niet uniek. Prairiehonden gebruiken complexe taal, planten communiceren met kleuren en geuren. Dolfijnen gebruiken gereedschap en recent behandelde een orang-oetan zijn eigen wond met een geneeskrachtige plant. Wat is het verschil met onze taal of de paracetamol die wij gebruiken?

Ons bewustzijn is evenmin exclusief. Vissen en octopussen kennen een vorm van bewustzijn. Zelfs fruitvliegjes lijken te dromen. Olifanten en orka's rouwen om hun doden en mieren herkennen zichzelf in de spiegel. Wat maakt onze angst of rouw unieker dan die van andere dieren? Als dieren dezelfde hormonen aanmaken als verliefde mensen, hebben mussen die een nest bouwen dan vlinders in hun buik?

VERBONDEN MET ALLES OM ONS HEEN

Als de ecologische crisis een crisis van de ziel is – en daar ben ik van overtuigd – dan zijn betere wetten, meer kennis of innovatie niet het enige antwoord. Het gaat erom dat we ons weer herinneren wie we in essentie zijn: voelende wezens die verbonden zijn met al het leven. Een verbondenheid die zichtbaar is voor wie het wil zien. Het diepe respect voor de natuur van de Maori in Aotearoa (Nieuw-Zeeland), die bergen als voorouders vereren, toont een intrinsieke band die wij kwijtgeraakt lijken te zijn. We kunnen die band weer doorvoelen. Wie rationeel de kringloop van het water begrijpt, kan emotioneel ook voelen dat het water in ons lichaam ooit in het lijfje van een libelle zat.

KENTERING

Mijn grootvader speelde midden jaren 60 een rol in een kentering: hij werd de allereerste commissaris in Nederland namens werknemers. Voor die tijd werden arbeiders slecht gehoord, behalve als ze demonstreerden of staakten. Nu is de natuur aan het demonstreren – en soms aan het staken – en ze wil ons iets duidelijk maken; anders kan ik de overstromingen en hittegolven niet zien.

Gelukkig groeit de beweging die niet langer de nutsfunctie, maar juist de intrinsieke waarde van de natuur wil erkennen. Dit zien we in de kunst, de filosofie, het recht (zie kader) en via een initiatief als het Zoönomisch Instituut. Dat instituut streeft ernaar dat in de besluitvorming binnen organisaties niet alleen mensen, maar ook ecosystemen meetellen. Dit moet net zo normaal zijn als het serieus nemen van werknemers.

De ecologische crisis, dat is mijn overtuiging, is ten diepste een existentieel probleem. Overleven kan alleen door onszelf de vraag te stellen wie wij zijn. Door de belangen van bomen en het gevoel van vogels serieus te leren nemen.

Ik dank u heel hartelijk voor uw onmisbare steun. En ik hoop dat u samen met Greenpeace, als onverzettelijk baken van hoop, nog lang blijft opkomen voor de natuur. ■

Rechten van de Natuur

Waarom hebben bedrijven wel rechten, maar rivieren en bossen niet? Waarom telt alleen de stem van de mens in besluiten die al het leven raken?

Terwijl ecosystemen onder druk staan, ontbreekt hun bestaansrecht in het recht volledig. Volgens de stichting Rechten van de Natuur is het tijd voor een emancipatie van de natuur. Vanuit de overtuiging dat ook de natuur het recht heeft om te bestaan en te floreren, en haar stem het verdient om gehoord te worden.

De stichting werkt met diverse experts aan juridische vormen waardoor natuur kan meewegen in besluiten: bijvoorbeeld via rechtspersoonlijkheid, vertegenwoordiging en lokale voogdij. De initiatiefnemers zeggen 'richting, taal en structuur' te willen geven aan mensen en initiatieven die dit in praktijk brengen, van burgers tot bestuurders.

www.rechtenvandenatuur.org

” Nu is de natuur aan het demonstreren en ze wil ons iets duidelijk maken.

© Andrew McConnell / Greenpeace

Kunst voor het klimaat

Op een Shell-platform midden op de Noordzee is een nieuw kunstwerk ontstaan van de wereldberoemde kunstenaar Anish Kapoor. BUTCHERED staat voor de slachting die de fossiele industrie heeft aangericht op onze planeet. Voor de diepe wonden die de klimaatcrisis slaat in de levens van mensen die zelf nauwelijks CO₂ uitstoten.

Kapoor: 'BUTCHERED is ook een eerbetoon aan het heroïsche werk tégen deze vernietiging. Aan de onvermoeibare activisten die kiezen voor ontregeling, tegenspraak en (burgerlijke) ongehoorzaamheid.'

BUTCHERED is het eerste kunstwerk dat ooit werd geïnstalleerd op een actief gasboorplatform. Greenpeace-klimmers brachten de grote rode bloedvlek aan op een gigantisch doek in een zware metalen lijst die ze met uiterste precisie op het platform hesen. Vervolgens spoten ze met een hogedrukspuit 1.000 liter bloedrode vloeistof over het witte vlak, volgens de aanwijzingen van Anish Kapoor. Dit 'bloed' was een mix van zeewater, bietenpoeder en andere niet-giftige, snel afbreekbare ingrediënten.

Oliebedrijven als Shell blijven olie en gas oppompen, ondanks alle waarschuwingen

van wetenschappers en instanties als het Internationaal Energie Agentschap. De multinationals negeren ook de bijna 254.000 mensen die zich inmiddels aansloten bij ons wereldwijde Polluters Pay Pact. Volgens een recent onderzoek is Shell verantwoordelijk voor zo'n 1,42 biljoen dollar aan klimaatschade.

Kapoors kunstwerk is een oproep aan regeringsleiders om fossiele giganten, de butchers, aansprakelijk te stellen voor de enorme schade die ze veroorzaken. 'We kunnen niet achteroverleunen en toekijken', stelt Kapoor. Ook in Nederland roepen we op tot hogere belastingen voor grote vervuilers. Teken ook! ■

© Samara Souza / Greenpeace

Vee graast op illegaal ontbost Inheems gebied in het Amazonewoud.

JBS wast rundvee uit de Amazone wit

Vleesgigant JBS heeft mogelijk rundvlees op de Europese markt gebracht dat afkomstig is van vee dat illegaal is gefokt op beschermd Inheems gebied in het Amazonewoud. Dat concludeert Greenpeace Brazilië op basis van nieuw onderzoek.

In de toeleveringsketen van JBS omzeilde een veeboer de regels door het vee 'wit te wassen': de dieren werden van het Inheemse gebied naar een andere boerderij gebracht

en vervolgens aan JBS-slachthuizen geleverd. Dit vlees is al geëxporteerd naar de EU en is waarschijnlijk ook in Nederland in de schappen beland. JBS, dat sinds mei van dit jaar een Nederlandse holding is, moet stoppen met deze illegale praktijken.

Met uw steun roept Greenpeace de Nederlandse overheid op om tegen het witwassen van vlees op te treden en pal achter de Europese bossenwet te staan.

Geven met belastingvoordeel

Geef de natuur een gegarandeerde toekomst. Met een periodieke schenking legt u uw steun voor minimaal vijf jaar vast en biedt u blijvende bescherming voor onze kwetsbare bossen, oceanen en al hun inwoners (zoals deze Zuidpooljager).

Een groot voordeel voor u is dat deze schenking, in tegenstelling tot een gewone gift, volledig aftrekbaar is van uw belastbaar inkomen. Zo kunt u meer bijdragen aan de natuur, zonder dat het u extra kost.

U kunt deze belastingvriendelijke schenking sinds kort volledig online in orde maken. U hoeft enkel een formulier in te vullen en u regelt het binnen enkele minuten, zonder tussenkomst van een notaris.

© Tavish Campbell / Greenpeace

Een Zuidpooljager boven de Sargassozee.

97,4

miljoen hectare Inheems grondgebied beschermt waardevol Amazonewoud (2023-24). Dat zijn ruim 137 miljoen voetbalvelden.

Colofon

© Herfst/winter 2025 Greenpeace Magazine
Stichting Greenpeace Nederland
Greenpeace Magazine verschijnt
3 keer per jaar.

Kom ook in actie met
Greenpeace via
greenpeace.nl/acties

ISSN: 0166-4506

Bezoekadres:

Paul van Vlissingenstraat 10-E, Amsterdam

Postadres:

Postbus 3946, 1001 AS Amsterdam

Voor administratieve vragen:

Supporter Care: 0800 422 33 44 (gratis)

of greenpeace.nl/contact

Rekeningnummer:

NL89 TRIO 0338 8885 00

Opmerkingen en suggesties over de inhoud van

Greenpeace Magazine kunt u sturen naar

redactie@greenpeace.nl

Redactie: Fedde Wiersma (hoofdredactie),

Jacqueline Schuiling, Angèle Mann,

Nellie Werner, Zinzi van der Aar

Eindredactie: Jacqueline Schuiling

Art direction en vormgeving:

Jeen Bering

Drukwerkcoördinatie:

Yuri Gunther Moor

Volg Greenpeace op greenpeace.nl

Facebook: Greenpeace Nederland

Instagram: @greenpeacenl

Threads: @greenpeacenl

LinkedIn: greenpeace-nederland

Bluesky: @greenpeace.nl

Greenpeace Magazine is gedrukt
op 100% hergebruikt en chloorvrij
gebleekt papier.

GREENPEACE

© Marten van Dijk / Greenpeace

Achterste rij, van links naar rechts: eisers Daniela Simal, Angelo Vrolijk, Onnie Emerenciana en Kjell Kroon. **Voorste rij, van links naar rechts:** eisers Danique Martis, Jackie Bernabela, Helen Angela, Judmar Emerenciana en directeur van Greenpeace Nederland Marieke Vellekoop.

Nos ta Boneiriano

Wij zijn van Bonaire.

Wij zijn kinderen van het land, van de zee, van de mondi en van de kunuku.
 Onze identiteit is verweven met de natuur: het koraal dat onze kust beschermt,
 de vissen die onze families voeden, de bomen die onze grond vasthouden,
 de wind die ons verkoelt. Maar dat thuis – onze natuur – wordt ons
 stukje bij beetje afgenomen.